

Motion till riksdagen 2024/25:2513

av **Mirja Räihä m.fl. (S)**

LSS-boenden och ett nationellt kompetenscentrum inom området

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett nationellt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och autism inom LSS i enlighet med det förslag som lagts fram av Socialstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett nytt stöd för riktade resurser till kommunerna för LSS-boenden och utvecklingsarbete inom området samt förbättrad kontroll av den flora av stöd som förekommer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barn, unga och vuxna med funktionshinder av olika slag kan idag få hjälp inom ramen för LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). För berörda familjer är det livsavgörande. Behoven ser olika ut och formerna för stöd är oändligt många. Gemensamt för dem som kommer ifråga för LSS-boende är att de inte klarar sin vardag på egen hand, inte arbete eller studier. De kan inte heller hantera sin egen ekonomi. Personliga relationer är inte heller lätta att hantera för dem och de har svårt att ta hand om sig själva fysiskt.

Våra kunskaper om hur de här boendena fungerar är begränsad. Forskningen likaså, om den överhuvudtaget blir av. Kommunerna har formellt ansvaret. Engagemanget finns men resurserna är begränsade. Att överblicka problem och möjligheter är svårt. Att åstadkomma erfarenhetsutbyte i praktiken är ofta omöjligt.

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att utreda förutsättningarna för ett nationellt kompetenscenter rörande intellektuell funktionsnedsättning och autism inom LSS. Utredaren föreslår att ett nationellt kompetenscenter inrättas inom ramen för Socialstyrelsen.

Att skapa en helt ny myndighet för utvecklingsarbete kan lätt leda till dubbelarbete och försvåra – snarare än underlätta – samarbete mellan kommuner, forskare och boenden.

De presenterade förslagen om att genomföra utbildningar, initiera forskning och sprida forskningsresultat är utmärkta. Utvecklingen av de här boendena är beroende av att någon form av karta existerar. Det går inte om många av de anställda saknar fast anställning och varje form av utbildning för uppgiften.

Kontrollen behöver också förbättras för att förhindra välfärdsbrott. Föräldrar vars barn fått diagnosen autism måste kunna lita på att en flytt till ett LSS-boende för barnets del innebär trygghet. Kanske kan barnets förmågor utvecklas men kompetens behövs också för att hantera de barn och unga som sannolikt har en livslång placering på boende (gruppboende alt. serviceboende) framför sig.

Önsketänkande tycks vara en utbredd sjukdom inom området. Föräldrar kan hoppas att barnens svårigheter ska växa bort och att de ska mogna. Skolan kan tänka att barnen nog ”kommer ikapp” – på nästa nivå. Inom kommunerna tar habiliteringen och psykiatrin ansvar ”för sitt”. Var och en sin del av kakan. Intentionerna är många och konferenserna duggar tätt. Ansvar för helheten är undflyende.

För var och en som varit nära någon i det här landskapet är det plågsamt att upptäcka styrkan i de destruktiva krafterna. Resultatet av det kaos som kan leda till självmord och självskadebeteende. Eller – i andra fall – till utagerande och hotfullt beteende, som inte tas om hand av någon innan polisen kommer. Familjer som går under av att inte mäkta med att fortsätta försörja och vårda vuxna barn. Goda avsikter räcker inte. Kommunernas resurser för LSS-boenden behöver förstärkas.

Mirja Rähä (S)

Kadir Kasirga (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

Markus Kallifatides (S)

Jytte Guteland (S)

Anders Ygeman (S)

Lawen Redar (S)

Mattias Vepsä (S)

Annika Strandhäll (S)